

DYSLEKSJA ROZWOJOWA, CZYLI SPECYFICZNE TRUDNOŚCI W CZYTANIU I PISANIU

NA CZYM POLEGA DYSLEKSJA?

DYSLEKSJA ROZWOJOWA TO TERMIN OKREŚLAJĄCY ZESPÓŁ SPECYFICZNYCH TRUDNOŚCI W UCZENIU SIĘ CZYTANIA I PISANIA. OKREŚLENIE „ROZWOJOWA” OZNACZA, IŻ OPISANE TRUDNOŚCI WYSTĘPUJĄ W NASILONYM STOPNIU OD POCZĄTKU NAUKI SZKOLNEJ. DYSLEKSJĄ NABYTĄ NAZYWAMY UTRATĘ JUŻ OPANOWANEJ UMIEJĘTNOŚCI CZYTANIA, CO ZDARZA SIĘ W WYNIKU URAZU MÓZGU, NP. PO WYPADKU.

W POLSCE NAJCZĘŚCIEJ STOSUJE SIĘ NASTĘPUJĄCĄ TERMINOLOGIE:
DYSLEKSJA ROZWOJOWA – NAZWA CAŁEGO ZESPOŁU SPECYFICZNYCH TRUDNOŚCI W CZYTANIU I PISANIU. TRUDNOŚCI W CZYTANIU I PISANIU OBJĘTE TĄ NAZWĄ MOGĄ WYSTĘPOWAĆ U DZIECKA W TRZECH FORMACH – W POSTACI IZOLOWANEJ, NP. TYLKO TRUDNOŚCI Z NAUCZENIEM SIĘ POPRAWNEJ PISOWNI, LUB JAKO ZESPÓŁ DWÓCH, BĄDŹ NAWET TRZECH FORM TYCH ZABURZEŃ:

U DZIECI ZMAGAJĄCYCH SIĘ Z TRUDNOŚCIAMI W SZKOLE, PODEJRZEWANYCH O RYZYKO DYSLEKSJI I DYSLEKSJĘ CORAZ WIĘCEJ DANYCH Z NAJNOWSZYCH BADAŃ POTWIERDZA DEFICYT W ZAKRESIE PERCEPCJI ORAZ CZYNNOŚCI RUCHOWYCH. **BLISKO 15% DZIECI W WIEKU SZKOLNY MA TRUDNOŚCI Z UCZENIEM SIĘ.**

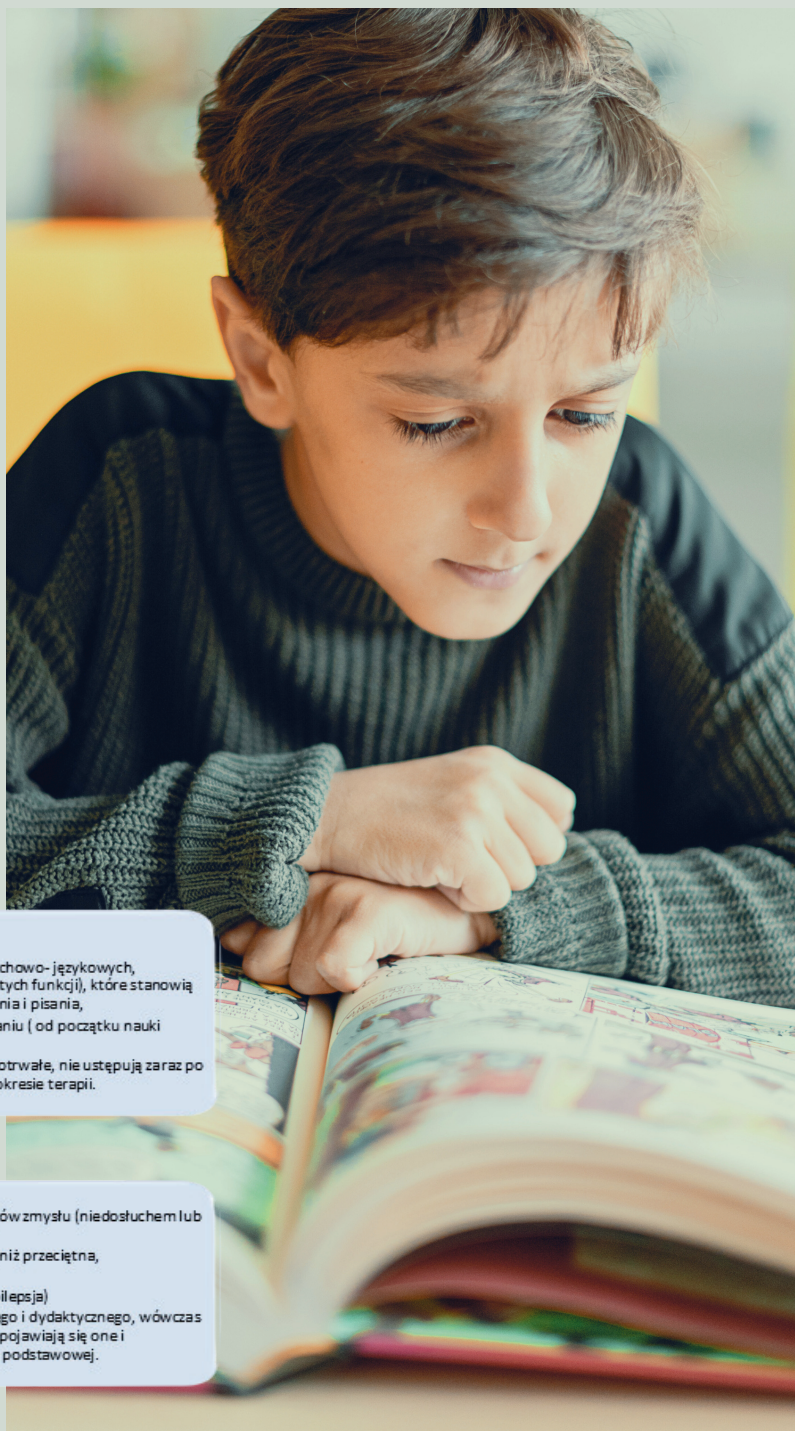
JAKIE SĄ PRZYCZYNY DYSLEKSJI?

PRZYCYNĄ TRUDNOŚCI O CHARAKTERZE DYSLEKTYCZNYM JEST **NIEHARMONIJNY ROZWÓJ PSYCHOMOTORYCZNY DZIECKA**, CO OZNACZA, ŻE NIEKTÓRE FUNKCJE ROZWIJAJĄ SIĘ DOBRZE LUB PONADPRZECIĘTNIE INNE ZAŚ Z WYJĄTKOWYM OPÓŹNIENIEM, ODNOSI SIĘ TO DO NIEPRAWIDŁOWOŚCI ROZWOJU FUNKCJI SŁUCHOWO-JĘZYKOWYCH, ZABURZEŃ FUNKCJI WZROKOWYCH, DEFICYTU ROZWOJU FUNKCJI RUCHOWYCH, ZAKŁÓCEŃ LATERALIZACJI ORAZ ZABURZEŃ ORIENTACJI.

JAK DIAGNOZUJE SIĘ DYSLEKSJĘ?

STWIERDZENIE DYSLEKSJI ROZWOJOWEJ WYMAGA WIELOSPECJALISTYCZNEJ DIAGNOZY. DIAGNOZA DYSLEKSJI OBEJMUJE BADANIE PSYCHOLOGICZNE, BADANIE PEDAGOGICZNE ORAZ WYDANIE OPINII. DIAGNOZA DYSLEKSJI, KTÓRA POMOŻE OKREŚLIĆ PRZYCZYNY TRUDNOŚCI W NAUCE OPARTA JEST DODATKOWO NA:

- ANALIZIE OPINII ZE SZKOŁY ORAZ ANALIZIE PRAC DZIECKA
- WYWIADZIE Z RODZICAMI
- WYKLUCZENIU ORGANICZNYCH PRZYCZYŃ TRUDNOŚCI W NAUCE

Rozpoznaje się dysleksję rozwojową, gdy stwierdza się:

- prawidłowy rozwój poznawczy
- obecność ostatnich opóźnień rozwoju funkcji (słuchowo-językowych, wzrokowo-przestrzennych, ruchowych, integracji tych funkcji), które stanowią podstawę do wykształcenia się umiejętności czytania i pisania,
- wczesne występowanie trudności w czytaniu i pisaniu (od początku nauki szkolnej, w klasach 0 i I),
- trudności w czytaniu lub pisaniu są nasilone i długotrwałe, nie ustępują zaraz po podjęciu pomocy w domu, a nawet w pierwszym okresie terapii.

Nie rozpoznaje się dysleksji rozwojowej, gdy trudności:

- są jedynie wynikiem złego funkcjonowania narządów zmysłu (niedostuchem lub wadą wzroku)
- należą do zespołu symptomów inteligencji niższej niż przeciętna, niepełnosprawności intelektualnej
- są skutkiem schorzenia neurologicznego (MPD, epilepsja)
- są wyłącznie wynikiem zaniedbania środowiskowego i dydaktycznego, wówczas najczęściej dziecko początkowo nie ma trudności, pojawiają się one i konsekwentnie nasilają w starszych klasach szkoły podstawowej.

OTRZYMANIE OPINII STWIERDZAJĄCEJ DYSLEKSJĘ NIE JEST OSTATNIM ALE PIERWSZYM KROKIEM NA DRODZE DO POKONANIA TRUDNOŚCI.

JAK POMÓC DZIECKU Z DYSLEKSJĄ? POLECANE TERAPIE

ZAJĘCIA KOREKCYJNO-KOMPENSACYJNE - TO SPECJALISTYCZNE ZAJĘCIA EDUKACYJNE, KTÓRE MAJĄ NA CELU WSPOMAGANIE DZIECI I MŁODZIEŻY Z TRUDNOŚCIAMI W NAUCE CZY PROBLEMAMI ROZWOJOWYMI. ICH GŁÓWNYM CELEM JEST KORYGOWANIE ZABURZEŃ ROZWOJOWYCH ORAZ KOMPENSOWANIE BRAKÓW W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI POZNAWCZYCH, MOTORYCZNYCH I SPOŁECZNYCH.

OTO KILKA KLUCZOWYCH ASPEKTÓW TYCH ZAJĘĆ:

- KORYGOWANIE TRUDNOŚCI: DZIECI Z TRUDNOŚCIAMI W CZYTANIU, PISANIU, LICZENIU CZY KONCENTRACJI MAJĄ SZANSĘ POPRAWIĆ SWOJE UMIEJĘTNOŚCI POPRZEZ ĆWICZENIA DOSTOSOWANE DO ICH POTRZEB.
- KOMPENSOWANIE BRAKÓW: W RAMACH ZAJĘĆ WYKORZYSTUJE SIĘ RÓŻNE TECHNIKI, KTÓRE POMAGAJĄ DZIECKU NADROBIĆ ZALEGŁOŚCI WYNIKAJĄCE Z TRUDNOŚCI ROZWOJOWYCH LUB EDUKACYJNYCH.
- WSPIERANIE ROZWOJU EMOCJONALNO-SPOŁECZNEGO: OPRÓCZ PRACY NAD UMIEJĘTNOŚCIAMI SZKOLNYMI, ZAJĘCIA MOGĄ RÓWNIEŻ KONCENTROWAĆ SIĘ NA WZMACNIANIU SAMOOCENY, PEWNOŚCI SIEBIE ORAZ UMIEJĘTNOŚCI RADZENIA SOBIE W GRUPIE RÓWIEŚNICZEJ.
- INDYWIDUALIZACJA: ZAJĘCIA SĄ ZAZWYCZAJ PROWADZONE W MAŁYCH GRUPACH LUB INDYWIDUALNIE, CO UMOŻLIWIA DOSTOSOWANIE METOD PRACY DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB KAŻDEGO DZIECKA.
- WSPARCIE SPECJALISTÓW: ZAJĘCIA KOREKCYJNO-KOMPENSACYJNE SĄ PROWADZONE PRZEZ WYKWALIFIKOWANYCH SPECJALISTÓW, TAKICH JAK PEDAGODZY, PSYCHOLOGI CZY TERAPEUCI PEDAGOGICZNI.

SĄ ONE CZĘŚCIĄ SZEROKIEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA DZIECI Z TRUDNOŚCIAMI EDUKACYJNYMI, KTÓRY POMAGA IM FUNKCJONOWAĆ LEPIEJ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ORAZ SPOŁECZNYM.

TERAPIA RĘKI

TO SPECJALISTYCZNA FORMA TERAPII, KTÓREJ CELEM JEST USPRAWNIANIE FUNKCJI MOTORYCZNYCH RĄK, SZCZEGÓLNIIE U DZIECI, KTÓRE MAJĄ TRUDNOŚCI Z PRECYZYJNYMI RUCHAMI, KOORDYNACJĄ CZY MANIPULACJĄ PRZEDMIOTAMI. JEST ONA STOSOWANA W PRZYPADKU PROBLEMÓW Z GRAFOMOTORYKĄ, CZYLI TRUDNOŚCIAMI ZWIĄZANYMI Z PISANIEM I RYSOWANIEM, ALE RÓWNIEŻ PRZY INNYCH CZYNNOŚCIACH WYMAGAJĄCYCH PRECYZJI, TAKICH JAK ZAPINANIE GUZIKÓW CZY SZNUROWANIE BUTÓW.

CELE TERAPII RĘKI

POPRAWA MOTORYKI MAŁEJ: ĆWICZENIA MAJĄ NA CELU USPRAWNIENIE PRECYZYJNYCH RUCHÓW DŁONI I PALCÓW, CO PRZEKŁADA SIĘ NA LEPSZĄ KOORDYNACJĘ RĘKA-OKO ORAZ UMIEJĘTNOŚCI MANUALNE.

ZWIĘKSZENIE SIŁY MIĘŚNIOWEJ: TERAPIA RĘKI CZĘSTO OBEJMUJE ĆWICZENIA WZMACNIAJĄCE MIĘŚNIE DŁONI I PRZEDRAMIENIA, CO JEST KLUCZOWE DLA PRAWIDŁOWEGO CHWYTU I MANIPULACJI PRZEDMIOTAMI.

POPRAWA KOORDYNACJI RUCHOWEJ: TERAPIA MA NA CELU ZWIĘKSZENIE PŁYNNOŚCI I PRECYZJI RUCHÓW, CO JEST ISTOTNE NIE TYLKO W TRAKCIE PISANIA, ALE RÓWNIEŻ W CODZIENNYCH CZYNNOŚCIACH, TAKICH JAK JEDZENIE SZTUĆCAMI CZY UŻYWANIE NOŻYCZEK.

WSPARCIE INTEGRACJI SENSORYCZNEJ: TERAPIA RĘKI CZĘSTO ŁĄCZY SIĘ Z ĆWICZENIAMI SENSORYCZNYMI, POMAGAJĄC DZIECKU LEPIEJ ODBIERAĆ I PRZETWARZAĆ BODŹCE DOTYKOWE, CO WPŁYWA NA JAKOŚĆ RUCHÓW RĘKI.

ROZWÓJ FUNKCJI POZNAWCZYCH: TERAPIA WSPIERA RÓWNIEŻ ROZWÓJ PLANOWANIA RUCHOWEGO I KONCENTRACJI, CO JEST SZCZEGÓLNIIE WAŻNE W PROCESIE UCZENIA SIĘ I CODZIENNEJ AKTYWNOŚCI.

NEUROFLOW

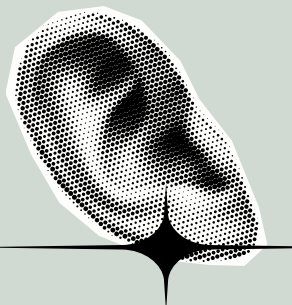
TO TERAPIA WSPIERAJĄCA DZIECI Z DIAGNOZĄ DYSLEKSJI I ZAGROŻONE RYZYKIEM DYSLEKSJI. JEST TO NOWOCZESNY I AKTYWNY TRENING WSPIERAJĄCY FUNKCJE SŁUCHOWE U DZIECI I MŁODZIEŻY

BARDOZO CZĘSTO PRZYCZYNĄ DYSLEKSJI - TRUDNOŚCI W NAUCE SĄ CENTRALNE ZABURZENIA PRZETWARZANIA SŁUCHOWEGO APD. DZIECI SĄ NIEZDOLNE DO ZAPAMIĘTANIA WZORCÓW DŹWIĘKOWYCH SŁÓW. PONIEWAŻ NIE WIEDZĄ, JAKIE JEST WŁAŚCIWE „BRZMIENIE” SŁOWA, NIE WIEDZĄ TEŻ, Z JAKICH LITER I GŁOSEK POWINNO SIĘ ONO SKŁADAĆ. WIELE DZIECI ROZWIJA W TO MIEJSCE RÓŻNE INNE SPOSOBY CZYTANIA, NP. PRÓBUJĄ ROZPOZNAWAĆ SŁOWA TUŻ PO ICH POJAWIENIU SIĘ – POSTRZEGAJĄ SŁOWA JAK OBRAZKI. CZYNIĄC TO, SĄ NIEZDOLNE DO ROZPOZNANIA – I NAUCZENIA SIĘ – WEWNĘTRZNEJ STRUKTURY SŁOWA.

CENTRALNE ZABURZENIA PRZETWARZANIA SŁUCHOWEGO (APD) TO ZABURZENIA PRACY ZMYŚLU SŁUCHU WYNIKAJĄCE Z NIEPRAWIDŁOWOŚCI NA POZIOMIE CENTRALNEGO UKŁADU NERWOWEGO (PRZY PRAWIDŁOWEJ BUDOWIE I PRACY CZĘŚCI OBWODOWEJ, CZYLI USZU), KTÓRE OBEJMUJĄ SZEROKI ZAKRES OBJAWÓW.

BADANIA NAD DYSLEKSJĄ I ZWIĄZANYMI Z NIĄ DEFICYTAMI FUNKCJI POZNAWCZYCH ZAOWOCOWAŁY „KROKIEM MIŁOWYM” W KIERUNKU WŁAŚCIWEJ DIAGNOZY, A CO ZA TYM IDZIE RÓWNIEŻ SKUTECZNEJ TERAPII, W KTÓREJ KONIECZNE JEST ODDZIAŁYWANIE WIELOKIERUNKOWE, ANGAŻUJĄCE NIE TYLKO WZROK I SŁUCH, ALE TAKŻE FUNKCJE MOTORYCZNE.

- AUTOMATYZACJĘ PRZETWARZANIA SPOSTRZEŻEŃ W OBSZARZE SŁUCHU, WZROKU I ZDOLNOŚCI MOTORYCZNYCH;
- AUTOMATYZACJĘ KOORDYNACJI PÓŁKUL MÓZGOWYCH;
- ROZWÓJ I AUTOMATYZACJĘ „WZROKOWEGO JĘZYKA”.

ZADANIEM RODZICA JEST ODPOWIEDNIO ZORGANIZOWAĆ PRACĘ DZIECKA W DOMU.

- MIEJSCE DO PRACY POWINNO BYĆ UPRAZĄTNIĘTE, BEZ ZBĘDNYCH PRZEDMIOTÓW PRZYKUWAJĄCYCH WZROK DZIECKA I ROZPRASZAJĄCYCH JEGO UWAGĘ,
- WYKONYWANIE ZADAŃ ZAWSZE W TYM SAMYM MIEJSCU (NAJLEPIEJ PRZY WŁASNYM BIURKU) I NAJLEPIEJ W TYM SAMYM CZASIE, BO TO WSPOMAGA GOTOWOŚĆ DZIECKA DO UCZENIA SIĘ,
- PAMIĘĆ PRACUJE SPRAWNIEJ, GDY DZIECKO JEST ZRELAKSOWANE, A ZATEM WAŻNY JEST ODPOCZYNEK PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO ĆWICZEŃ,
- TRZEBA ZADBAĆ O CISZĘ – WYŁĄCZYĆ TELEWIZOR, SPRZĘT GRAJĄCY A NAWET TELEFON,
- W PRACY WYKORZYSTYWAĆ SKOJARZENIA, DZIĘKI KTÓRYM WIĘCEJ I LEPIEJ SIĘ ZAPAMIĘTUJE, PODCZAS ĆWICZEŃ NIE POWINNO SIĘ PRZYBIERAĆ ZBYT WYGODNEJ POZYCJI, BO TO ROZLENIWIA I NIE SPRZYJA AKTYWNOŚCI UMYSŁOWEJ. NALEŻY WYPOSAŻYĆ SIĘ W ODPOWIEDNIE POMOCE DO ĆWICZEŃ.

Rodzice powinni:

- zrozumieć problemy dziecka (dziecko nie jest leniwe czy niezdolne, ono po prostu potrzebuje właściwego ukierunkowanej pomocy),
- poznać jego mocne strony,
- umacniać w dziecku pozytywne wartości, zainteresowania,
- zapewnić mu warunki do pracy,
- zagradzać pochwałą nawet drobne sukcesy, a przede wszystkim wysiłek włożony w podjęcie i wykonanie zadania,
- czytać wspólnie z dzieckiem,
- analizować trudności i testować sposoby radzenia sobie z nimi,

Rodzice nie powinni:

- tłumaczyć trudności dziecka lenistwem,
- porównywać go z rówieśnikami czy rodzeństwem,
- liczyć na natychmiastowe efekty,
- krytykować i ośmieszać,
- podważać autorytet nauczycieli i terapeutów,
- odrabiać za dziecko prac domowych,
- poprawiać błędów w pracach pisemnych (dziecko samo powinno nauczyć się dostrzegać i korygować błędy ze słownikiem ortograficznym).

UCZNIOWIE Z DYSLEKSJĄ MAJĄ PRAWO DO DIAGNOZY, TERAPII, DOSTOSOWANIA FORMY NAUCZANIA I WYMAGAŃ DO ICH POZIOMU ORAZ MOGĄ SKORZYSTAĆ Z DOSTOSOWANIA WARUNKÓW EGZAMINACYJNYCH NA KONIEC KLASY VIII I EGZAMINU MATURALNEGO.

POWYŻSZE INFORMACJE OPARTE SĄ NA MATERIAŁACH **POLSKIEGO TOWARZYSTWA DYSLEKSJI.**

OPRACOWAŁY:
MGR KATARZYNA BANASIK PEDAGOG
MGR KLAUDIA PIEKARSKA PSYCHOLOG

GRAFIKA:

MGR ADAM MIROWSKI